

Eupithecia orphnata (Lepidoptera, Geometridae): oplysninger vedrørende imagos bionomi

OLLE PELLMYR

Pellmyr, O.: *Eupithecia orphnata* (Lepidoptera, Geometridae): information on the bionomy of the imago.
Ent. Meddr 50: 47-48. Copenhagen, Denmark 1983. ISSN 0013-8851.

The bionomy of *Eupithecia orphnata* W. Petersen, 1909 on Öland Sweden is described. The flight period lasts from about 4 June to 7 July, with a peak between 14-27 June, and is concurrent with the closely related and often sympatric *Eupithecia subumbrata*. The species is a dominant of its flight period at alvar localities all over the island. It is mainly crepuscular, and is only weakly attracted to light, a fact which may be part of the explanation why the number of records has been so small sofar.

Olle Pellmyr, Department of Entomology, Box 561, S-751 22 Uppsala, Sweden.

I Laasonens og Fibigers (1982) iøvrigt på det nærmeste udtømmende studie over *Eupithecia orphnata* W. Petersen, 1909, savnes desværre oplysninger om imagos fænologi i Fennoscandien. I artiklen skriver man (p. 89), at »imagofund er så sjældne i Finland og Sverige, at det er svært at sige noget sikkert om flyveperioden for *orphnata* i forhold til de andre arter«.

Det er tydeligt, at forfatterne trods deres rundspørge ikke har fået kendskab til artens udbredelse på Öland, hvor den på mange lokaliteter er den dominerende *Eupithecia*-art i sin flyveperiode. I 1978 havde jeg mulighed for at studere arten under hele dens flyveperiode, og det er på grundlag af disse observationer samt diskussioner med lokale lepidopterologer, at nedenstående oplysninger er baseret.

Et første, friskt eksemplar blev observeret aftenen den 10. juni. Derefter fandtes enkelte eksemplarer hver aften.

Karakteristisk for disse og ligeledes senere fundne, hvilende individer var, at de blev fundet på husvægge eller lofter. Den 14. juni øgedes antallet af eksemplarer drastisk; fra en observationspost iagttoges op mod halvtreds eksemplarer i løbet af en halv time. I dette tilfælde var kønsfordelingen σ/φ ca. 9:1. De følgende to uger var flyvningen omfattende, og efterhånden blev kønskvotienten forskudt, så at der fra og med 27. juni kun registreredes hunner.

Efter denne dato noteredes kun enkelte individer, og de seneste observationer jeg kender til, fandt sted den 7. juli.

Klimamæssigt var 1978 et ganske normalt år. I 1979 kom det »sædvanlige« sommerhøjtryk imidlertid allerede i slutningen af maj, og lokale samlere rapporterede om ret omfattende flyvning allerede den 4. juni.

E. orphnata flyver nogle dage senere end *E. venosata* (Fabricius) og helt samtidig med *E. subumbrata* (Denis & Schiffermüller), som fløj sammen med arten ved observationstidspunkterne. *E. subfuscata* (Haworth) optrådte omkring to dage senere end *orphnata*.

E. orphnata kan nærmest betegnes som en skumringsflyver. Ved observationerne den 14. juni fløj det første eksemplar kl. 19.50 (lokal tid). Et kvarter senere var flertallet på vingerne, og kl. 20.34 forlod det sidste bevogtede individ sin hvileplads. Derefter observeredes flyvende eksemplarer frem til ca. kl. 23.30. De fleste eksemplarer fløj 0.5-1 m. over den lave alvarvegetation, som er den typiske biotop for *orphnata* på Öland. Bortset fra at et stor antal eksemplarer observeredes sværmende omkring *Althaea rosea* (L.) (Stokrose) i en have, har ingen association til planter kunnet konstateres.

En medvirkende årsag til, at mange samlere har overset arten er, at den i ringe grad tiltrækkes af lys. Den kraftigste flyvning sker så tidligt, at lamper endnu ikke virker tiltrækkende. Såvel blandingslyslamper som kviksvølvlamper har gået til kl. 02.00, men har kun resulteret i enkelte eksemplarer, til trods for, at god flyvning konstateredes i den umiddelbare nærhed.

Næsten samtlige af mig kendte fund er

gjort på eller i direkte tilslutning til alvarterræn (Fig. 1). Undtagelserne udgøres i ét tilfælde af en marskagtig strandeng, mens de øvrige er taget på sandet hedejord. På Öland opviser arten således ikke den ekstreme kystforekomst, som omtales af Laasonen og Fibiger, men er snarere en karakterart for alvaret.

En varm tak rettes til kollegerne Bengt Å. Bengtsson, Gunnar Träff og Kjell Tunsäter for oplysninger om fund og for stimulerende diskussioner om *orphnata*'s bionomi, samt til Vivianne Berg-Madsen for den danske oversættelse.

Fig. 1. Fundlokaliteter for *E. orphnata* på Öland. Skyggede områder betegner alvarterræn.

Litteratur:

Laasonen, E. M. & Fibiger, M., 1982: *Eupithecia orphnata* W. Petersen, 1909. Nye oplysninger om nomenklatur, morfologi, bionomi og udbredelse (Lepidoptera: Geometridae). - Ent. Meddr 49:85-92.

MINDRE MEDDELELSE

Næste europæiske lepidopterologkongres

Societas Europaea Lepidopterologica, att. W. De Prins, Diksmuidelaan 176, B-2600 Berchem, Belgien ønsker hermed at meddele, at den IV. europæiske lepidopterologiske kongres vil blive afholdt i Budapest i foråret 1984. Dr. A. Gozmány, Hungarian Natural History Museum, Baross utca 13, H-1088 Budapest, Ungarn vil lede kongressen. Yderligere oplysninger samt foreløbig tilmelding til Dr. Miguel R. Gomez Bustillo, Torre de Madrid 5-12, Madrid 13, Spanien.

Red.